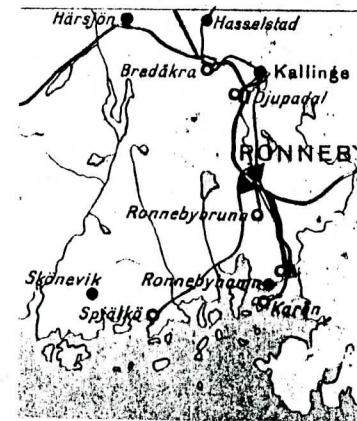

Erik Lindgren

POST- historia från RONNEBY

Copyright 1992:
Erik Lindgren

Posthistorisk skriftserie 51

Inledning

I detta häfte ger jag exempel på postens utveckling i Ronneby och de poststationer inom Ronneby landsförsamling, som inte har tagits med i mitt tidigare häfte med titeln "Något om posten vid järnvägen Tingsryd-Ronneby". Det skulle vara hart när omöjligt att ge en fullständig redovisning av händelseförloppet med så otroligt många engagerade i olika avseenden. Jag hoppas att de brottstycken jag plockat fram ur ett överväldigande material i Postens centralarkiv i Stockholm ändå skall locka till läsning, när jag nu presenterar dem i komprimerad form på detta sätt. Jag är väl medveten om att posthistoria är ett "smalt" ämne, något som inte minst visas av att tidigare utgivna böcker med häradsvis presentation av småländska postorter inte blivit efterfrågade. Men jag gläder mig över att mina skrifter ändå finner några läsare som sätter värde på innehållet. För dem som vill fördjupa sig finns det i vissa fall hänvisningar till diarienummer vid centralarkivet.

Detta häfte är liksom alla i den posthistoriska serien en helt manuell produkt. Upplagan är låg, i detta fall 20 ex. Förlagan skrivs med Amstrad ordbehandlare och häftena tillverkas på en bordskopiator. Exemplaren kan sinsemellan bli något olika och ha ett eller annat skönhetsfel. Jag hoppas att läsaren accepterar min uppfattning att kvalitén på forskningsresultatet går före presentationsformen.

Växjö den 1 april 1992

Erik Lindgren

I n n e h å l l

Djupadal	sid 15	Karön	sid 14
Dragsnäs	16	Ronneby	4
Härsjön	17	Ronnebybrunn	11
Kallinge	13	Ronnebyhamn	12
Kallinge station	15	Ronnebyredd	11
Kallinge 17	15	Spjälkö	16

Ronneby

Under dansktiden fanns ett postkontor i Ronneby och efter freden i Roskilde 1658 torde en svensk postmästare ha tillsatts. Detta antagande kan grundas på att regeringen beslutade den 21 maj 1658 att postförvaltningarna i Skåne, Halland och Blekinge skulle tilldelas män som var födda i Sverige. Brevtaxan med uppgifter om portot mellan landets olika postkontor upptar år 1668 också Ronneby. Men när Karlskrona anlades, befalldes befolkningen i Ronneby 1680 att flytta dit eller till Karlshamn. Postkontoret tycks dock ha funnits kvar, eftersom landshövdingen klagade i november 1683 över att post alltjämt expedierades i Ronneby. Det är osäkert om postkontoret drogs in i verkligheten men någon form av brevförvaltning har sannolikt funnits. Sedan Ronneby fått köpingsrättigheter 1707 gjordes flera framställningar om att ett postkontor skulle inrättas formellt, något som genomfördes efter beslut i ett kungligt brev den 22 november 1781.

Det nya postkontoret inrättades den 1 april 1782 med Johan Petter Brätte som postmästare. Genom postmästare Johan Gabriel Lindstedts annonsering 1863 får man en uppfattning om vilka postbefordringslägenheter som användes ca 80 år efter postkontorets återkomst. Det är ett exempel på vad som gällde, innan förbindelserna kunde göras snabbare under de följande årtiondena, när diligensbefordran efter hand ersattes med tågpostföring.

POST-UNDERRÄTTELSE.

Ankomst:			Ankommande Poster till Ronneby Postkontor.	Utlemningstider:		
dagar	kl.	f. m. eller e. m.		dagar	kl.	f. m. eller e. m.
Söndagar	6	f. m.	Ord. Posten från Stockholm och Norra Orterna . . .	Söndagar	8	f. m.
"	4	e. m.	Diligens från Karlskrona, Kalmar och Wisby Län . . .	"	5	e. m.
Tisdagar	6	f. m.	Ord. Posten från Stockholm och Norra Orterna . . .	Tisdagar	8	f. m.
"	10½	f. m.	Diligens från Christianstad och Södra Orterna . . .	"	11½	f. m.
"	4	e. m.	Diligens från Karlskrona, Kalmar och Wisby Län . . .	"	5	e. m.
Thorsdagar	6	f. m.	Snäll-Posten från Stockholm till Ronneby	Thorsdagar	8	f. m.
"	10½	f. m.	Diligens från Christianstad och Södra Orterna . . .	"	11½	f. m.
"	3½	e. m.	Ord. Posten från Karlskrona, Kalmar m. fl. Orter . . .	"	5	e. m.
"	4	e. m.	Diligens från dito dito	"	5	e. m.
Lördagar	6	f. m.	Snäll-Posten från Stockholm till Ronneby	Lördagar	8	f. m.
"	10½	f. m.	Diligens från Christianstad och Södra Orterna . . .	"	11½	f. m.
"	3½	e. m.	Ord. Posten från Karlskrona, Kalmar m. fl. Orter . . .	"	4½	e. m.

Afgång:			Afgående Poster från Ronneby Postkontor.	Brefven emottagas		
dagar	kl.	f. m. eller e. m.		dagar	kl.	f. m. eller e. m.
Söndagar	6½	f. m.	Ord. Posten till Karlskrona	Lördagar	7	e. m.
"	4½	e. m.	Diligens till Christianstad och Södra Orterna	Söndagar	1-2	e. m.
"	4½	e. m.	Snäll-Posten till Stockholm	"	1-2	e. m.
Tisdagar	6½	f. m.	Ord. Posten till Karlskrona	Måndagar	7	e. m.
"	11	f. m.	Diligens till dito	Tisdagar	9	f. m.
"	4½	e. m.	Dito till Christianstad	"	1-2	e. m.
"	4½	e. m.	Snäll-Posten till Stockholm	"	1-2	e. m.
Thorsdagar	11	f. m.	Diligens till Karlskrona	Thorsdagar	9	f. m.
"	4	e. m.	Ord. Posten till Stockholm	"	1-2	e. m.
"	4½	e. m.	Diligens till Christianstad	"	1-2	e. m.
Lördagar	11	f. m.	Dito till Karlskrona	Lördagar	9	f. m.
"	4	e. m.	Ord. Posten till Stockholm	"	1-2	e. m.

Den nämnde Lindstedt arbetade under den mycket expansiva tiden på 1800-talets sista decennier. Hans efterträdare var Johan Martin Malmgren (1874-1876), Nils Gustaf Kraepelin (1876-1897) och Claes Rudolf Bothén (1897-1908). Deras tankar i anslutning till omorganisationer som exempelvis kronobrevbäringens upphörande 1874 och lantbrevbäringens införande fyra år senare speglas i viss mån i mina posthistoriska uppsatser för de olika socknarna inom förvaltningsområdet. Jag skall här nöja mig med att ge en tidsbild av förhållandena sådana som postmästare Malmgren redovisade dem i ett brev till poststyrelsen den 6 november 1875, då han önskade få sin postanstalt uppflyttad till ett postkontor av högre klass. Det fanns då åtta klasser. Inplaceringen i någon av dessa berodde bland annat på omsättningens storlek. De fyra lägsta klasserna (5-8) kallades postexpeditioner, medan de fyra högsta (1-4) kallades postkontor. Vid 1882 års ingång slopades beteckningen postexpedition. Den återkom 1920 med en anorlunda innebörd. Malmgrens önskan att få sitt postkontor höjt från 6:e till 4:e klassen skulle vid bifall ha inneburit inte bara högre lön utan också ändring av hans titel från postexpeditör till postmästare. Poststyrelsen beslöt vid föredragning av brevet den 29 november 1875 att låta frågan vila till beredning av statförslaget för år 1877, men själva brevet lades ad acta redan vid den första föredragningen.

Till

Kongl. General Post- Styrelsen!

1875 den 19 november em. : Kopps. Sam-
mandrag med Statsforslaget för år 1877
a. a.

Efter ett och ett fjerdedels års tjenstgöring här-
städes, torde det tillåtas undertecknad att till Kongl.
Styrelsen ödmjukast få inkomma med några under-
tiden gjorda iakttagelser beträffande orten och härvarande
postanstalt.

Såsom bekant ödelades till större delen
köpingen Ronneby genom en härjande eldsvåda år 1864,
hvarvid emellan 14 till 15 hundra människor blefvo huslösa.
Emellertid företogs genast återuppbyggandet af köpingen på
dessa gamla grund, hvarvid föranstättades en helt annan in-
delning af kvarter och gator, än hvad som förefanns i den
nedbrända köpingen. Då denna hade krokiga och tränga gator-
hvilket, i förening med dålig och otillräcklig brandredskap, försvära-
de eldfäcksningsarbetet 1864 - har nuvarande köpingen breda och
regulerat anlagda gator och torg. Köpingen, som oafbrutet gått
framåt, beträffande dess uppbyggande, har, exempelvis endast un-
der innevarande året, blifvit försedd med en hel del nya bygg-
nader, så inom köpingen som i dess närmaste gränsskap, hvilka
nyuppförda hus blifvit upptagne af hit inflyttade personer.
Innevänarne, hvilkas antal uppgår till öfver 2000, icke tillförlig

handel, sjöfart och åkerbruk, hvarförutan finnes i köpingen och
orten häromkring, några större industriella etablissemanger.

Köpingen är försedd med alla de inrättningar och bekvämligheter
som tillhöra ett välordnadt samhälle. Således finnes härstädes,
bland annat, telegrafstation, tullinspektion, afdelningskontor af
Kristianstads enskilda bank, sparbank (stiftad 1839) elementar-
skola, fockbibliothek, apothek, station för provincialläkare
och för af kommunen aflönad distriktläkare m. m. allt tydande
på samhällets utveckling och förkofran. Med anledning af den
nu samhällets förkofran, äro en stor del samhälletsmedlemmar
betänkta på att ansöka om större stadsprivilegier för platsen, så
de gamla privilegierna upphörde år 1774, hvarförutan, enligt
hvad teckningarne meddela, en järnvägsanläggning lär vara beslutad,
med anknäppningspunkt i Karlskrona - Wexö linien.

Hvad som i wesändtlig mån bidragit till samhällets
förkofran och utveckling, är otvifvelaktigt den en 1/8 mil härifrån
belägna Brunn- och Bad- Inrättningen. Denna inrättning, som
förut lärde hafva varit publik egendom, tillhör numera
ett aktie- bolag, hvilket utvidgat Inrättningen genom in-
köp af angränsande jordar och fastigheter. För ett fåtal
af år tillbaka, var anstalten icke så mycket besökt som
i närvarande tid. Skälet härtil är möjligen till en del
att följa genom dåvarande bristande utrymme och mindre
tidsenliga anordningar för de besökandes trefnad och väl-
befinnande. - Dessa olägenheter hafva nu blifvit häfda
af bolagets nuvarande kraftfulla styrelse: nya badhus
hafva blifvit uppförda och inredda efter tidens fordringar;
fem prygliga och komfortabelt inredda s. k. villor (hvardera
till två våningars höjd) äro uppförda och uthyres till brunnsgäster.
Deras antal kommer ytterligare att ökas med tretionio stycken nye.
Innärmaste framtiden är ett hotell beslutadt att uppföras derute,
hvar till plats är utsedd och planerad.

Följande af ifrågavarande anstalts utvidgning och försättande i tidsenligt skick, har brunns- och badgästernas antal på de sednaste åren betydligt ökat, så att deras antal f. n. uppgått till emellan 2 i 3000 (hvilka blifvit inlogerade dels i ofrånämnda villor, dels i köpingen m. fl. andra ställen.) Tafsande å klassifikationem, har större delen utgjorts af brunns- och badgäster tillhörande första klassen: civile och militäre embets- och tjänstemän, ståndspersoner, handlande och industriidkare, eller, med ett ord, personer hvilka i allmänhet hafva ett större antal bref sv. m. att afsända och emottaga.

Att härvarande postanstalt, med anledning af ortens framåtgående, icke går tillbaka, torde jag icke behöfva omnämna. - Därligen afgår härifrån och ankomma hit flere poster. Tre poststioner med deligouser och utredning, hafva nyligen blifvit stationerade härstädes, efter att förut hafva tillhört Karlskrona postkontor. Sist förflutna sommar, eller under den tid brunnsfejouren pågick, arbetade å postanstalten tillfammanslagdt sex personer, inberäknadt två mina privata brefbud eller brefbärare. Såsom exempel å de myckna göromälen härstädes under denna tid, torde det tillåtas mig att endast få anføra, att t. ex. vid ankommen post, en person varit fullt fyselsatt med att ur här förda journaler öfver badgästernas bostäder härstädes, göra anteckningar å de ankomna försändelserna till ledning för brefbudem vid försändelsernes kringbärande ty några sedane adressuppgifter förefinnes högst fallna å till badgäster adresserade postförsändelser - (på sin höjd ordet "badgäst" finnes dessa antecknade) hvarför sådant måste kompletteras härstädes, för undvikande af fel och misstag från brefbudens sida. Efter brunntidens slut äro fyra personer fyselsatte med kontorarbete å postanstalten, med inberäkning af ett brefbud.

Såsom mätare för göromälen å en postanstalt, ligger naturligen, till en viss grad, den uppbörd samma postanstalt har. - För några år sedan, eller vid tiden för Kongl. Styrelsens skrifvelse till Kongl. Majt. angående Postverkets normalstat, hade denna postanstalt en uppbörd af 6000 kronor. - Ifrågavarande tid, eller vid detta årets slut, anser undertecknad att uppbörden härstädes kommer att något öfverstiga en summa uppgående till 10,000 kronor. Denna uppbörd eger icke mången postanstalt i fjärde klassen och ingen enda Postexpedition inom riket! -

På grund af det jag här ofvan, i största kortet, haft åran anføra, får jag hos Kongl. Styrelsen vördsammast och ödmjuktigen hemställa, huruvida icke Kongl. Styrelsen skulle anse rätt och skäligt att härvarande postanstalt blefve uppflyttad i lägsta Postkontors (fjärde)-klassen. - Skulle denna min vördsamma framställning vinna Kongl. Styrelsens bifall, torde jag ödmjuktigen få anhålla, att Kongl. Styrelsen behagade hos Kongl. Majt. göra underdånig framställning härom, och att tiden för denna uppflyttning, för den händelse sådant låte sig göra, komme att beräknas från och med ingången af nästkommande år.

Ronneby Postexpedition den 6 November 1875.
Jelle Hallengren

I fackorganet "Svenskt postarkiv" fick de tjänstemän som avsåg att söka ledigblivna postmästartjänster information i flera avseenden som gällde såväl lönevillkor utöver fast lön som levnadsförhållandena på orten de ville söka till.

När postmästarejänsten blev ledig efter Claes Rudolf Bothéns avgång 1908, publicerades nedanstående information i "Svenskt Postarkiv" för juni 1908. Notisen till höger med rubriken "Småposter" infördes i oktobernumret 1909.

De lediga postkontoren.

Ronneby (4:e kl.). Extra inkomster 1907:

öfverprovision	406: 38
lösväskor	36: —
postböcker	166: 98
postsparb.	20: 78

S:a 630: 14

Nuvarande postkontorslokal är otillfredsställande men fr. o. m. den 1 oktober flyttas kontoret till nyinredd, rymlig och bekväm lokal. Skatten utgår med 4: 50 pr bevillningskrona. Tillgång på bostadslägenheter finnas. Årshyra 80—100 kr. pr rum.

I samhället finnes femklassig skola.

Prisen å följande lifsförnödenheter äro: färskt fläsk 1: —, färskött 1: 20, kalkkött 1: 20, nötkött 1: 20, smör 2: 20, sötmjölksost 1: 80, ägg 1: 20, mjölk —: 12, potatis 5: — pr hl, björkved (liten famn) 12: —, barrved 9: —.

Småposter.

Postkontoret i Ronneby har nyligen flyttats till ett af bankbolaget S:a Sverige uppfördt större modernt stenhus. De lokaler, öfver hvilka postverket förfogar, kunna sägas vara fullt »up to date». De bestå af ett stort hall-liknande rum (stora exp.-rummet), postmästarens rum, rum för exp. af ank. och afg. poster, brevbararnes exp.-rum, arkivrum, förrådsrum, 2 garderober, 2 toaletter samt kassahvalf. Samtliga rummen äro synnerligen höga och luftiga samt försedda med stora rundbågsfönster, som, vettande åt söder och väster, lämna ej blott solljuset tillträde hela dagen utan jämväl vacker utsikt till torgsparken.

Dessutom äro inlagda vatten- och centralvärmeledningar samt elektrisk belysning. Möblerna, också fullt moderna, förete ett prydligt utseende, och amerikanskt fack ingår jämväl i inredningen.

Ronnebybrunn

Enligt poststyrelsens beslut den 29 maj 1896 skulle en poststation finnas öppen i Ronnebybrunn under tiden 1 juni - 31 augusti varje år. Den första perioden inföll redan sommaren 1896, då fröken Therese Schüssler var föreståndare med en ersättning av 30 kr per månad. Hon höll ut även under säsongen 1897, medan fröken Sofia Lindahl hade uppdraget under perioden 1898-1900. Månadsarvodet hade då höjts till 60 kr. Den 1 juni 1901 blev det fröken Gertrud Lovisa Holmgrens tur. För mig tillgängliga handlingar visar inte vilka som haft uppdraget under åren 1902-1909 men de avslöjar följande innehavare under senare perioder: 1910: Klara Elisabeth Bothén, 1911: Hanna Mathilda Törngren, 1912-1913: Anna Maria Teresia Sjöberg, 1914: Elsa Maria Viktoria Ekman, 1915: Anna Holmgren, 1916-1918: Gertrud Lovisa Holmgren (då ledig från sin befattning som föreståndare för poststationen i Lövestad), 1919: Anna Gertrud Charlotta Cedergren, 1920-1921: Augusta Persson, 1921-1929(?) samt 1931-1934 och 1936-1937: Elin Andersson, 1930: Siri Carlsson, 1935: A H Axelsson, 1938-1942: Siri Carlsson med vikarierna Berta Gustafsson och Lisbeth Forlander under vissa perioder, 1943-1944: Blenda Elisabet Enerby, 1945: Märta Sofia Carlsson, 1946-1949: Elin Gunvor Lenér, 1950: Berit Gudrun Stjernström, 1951: Elsie Birgit Lilian Karlberg samt 1952-1959: Asta Karlsson.

Postlokalen var inrymd i brunnshotellet. Detta brann ned den 21 november 1959 och poststationen var inte i verksamhet under de följande åren. Poststyrelsens formella beslut om indragning av poststationen har diarienummer Dt 204/62.

Ronnebyredd

I ett brev den 27 juni 1900 påtalade Mellersta Blekinge Järnvägsaktiebolag för poststyrelsen en stor ökning av godstrafiken vid Ronneby Redds station och begärde att få

Genom en omorganisation den 1 maj 1970 deklasserades postkontoret i Ronneby till en postexpedition, underställd postmästaren i Karlskrona. Ytterligare omorganisationer på 1970- och 1980-talen har förändrat bilden men den lokala servicen kan knappast sägas ha blivit påverkad i någon större utsträckning av dessa organisationsförändringar. Birgitta Ljungberg har med titeln postmästare fått överta ansvaret för service till de närmare 11 000 hushåll som har postadress Ronneby.

en poststation inrättad i järnvägsstationen där. Under den följande remissbehandlingen tillstyrkte postmästaren i Ronneby och postinspektionen ansåg att en poststation "var av behovet påkallad". Enligt poststyrelsens beslut inrättades poststationen den 1 oktober 1900, varvid stationsinspektoren Ola Nilsson Kjellgren fick ansvaret för posten, till en början med 180 kr i årsarvode för denna del av sysslan. Han förflyttades till Djupadal den 1 maj 1923 och Ernst Wilhelm Töpper tog över. Under hans tid väcktes frågan om att namnändra poststationen till Ronneby 2, men detta avslogs av poststyrelsen (Diarienummer Ib 1254/31). Olof Persson tog över ansvaret för posten 1934 och därefter vilade detta på följande ordinarie järnvägsmän: Sven Rickard Oredsson (1936-1937), Erik Bernhard Åkesson (1937-1942), Nils Kjellgren (1942-1945) och Bror Edvard Olsson (1945-1960).

Under den sistnämndes tjänstgöringsperiod kom frågan om namnändring åter upp. Denna gång föreslogs inte Ronneby med tilläggsnummer. I stället beslöts efter framställning namnet **Ronnebyhamn**, vilket genomfördes för tillämpning den 1 oktober 1949. Ärendet blev ganska omfattande och ett av inläggen kom i ett brev den 31 maj 1949 från skeppsklarerare Victor Andersson, som bl a skrev: "Det nuvarande namnet Ronnebyredd är missvisande numera, då Ronneby har en hamn med kajer, där fartyg lossa och lasta. Förre. då all lastning och lossning skedde på 'redde', var det måhända riktigt att kalla det området för Ronneby redd".

Post och järnväg skildes åt den 1 september 1960. I anslutning härtill fanns ett förslag om att förena sysslan som poststationsföreståndare med en befattning i tullverket. I avvaktan på beslut hölls befattningen vakant men poststyrelsen lät tanken förfalla genom beslut den 19 mars 1963. Telefonisten Edit Karlsson blev nu ordinarie föreståndare med lön direkt från postverket. Hon fick uppleva, att poststationen höjdes till postexpedition med december månads ingång 1976 och att den ändrade namn till **Ronneby 3** den 1 november 1979. Benämningen postexpedition hade dessförinnan ändrats till postkontor. Detta drogs in den 31 maj 1990 och stadsbrevbäring infördes i området med utgång från postkontoret i Ronneby.

Kallinge (Ronneby landsförsamling)

Det är inte så vanligt att en s k lantpoststation har ett "ojämnt" födelsedatum. Startdatum brukade som regel anpassas till en ny månads början. Med den poststation, som inrättades med namnet Kallinge är det annorlunda. Den öppnades nämligen den 8 juni 1889 med bruksinspektoren Per Dagobert Rudelius som föreståndare. Han fick för övrigt inte någon ersättning från postverket för denna syssla. Tilkomsten på denna "ojämna" dag kan man säga styrdes av Mellersta Blekinge Järnvägs AB, som i samband med att järnvägen uppläts för allmän trafik den 8 juni 1889 hade avtalat med postverket om att öppna förenade post- och järnvägsstationer i de flesta stationshusen. Bland dessa fanns ett i Djupadal på blott en kilometers avstånd från Kallinge, där Kockums Järnverk var beläget. I ett avtal med posten ingick en förbindelse från järnverket att

"under loppet av tre år, räknat från poststationens öppnande, ej mindre kostnadsfritt underhålla postförbindelse mellan Kallinge och Djupadals blivande poststationer, än även anskaffa lämplig person, som utan arvode från Postverket skulle förestå poststationen i Kallinge samt därmed förenat postsparbankskontor och sparmärkesförsäljning".

Tidpunkten för utgång av de tre oavlönade åren bevakades och från och med oktober 1893 betalade posten 180 kr om året till Rudelius och från april 1900 240 kr. När han dog i mars 1909, tog hans änka Emelie Rudelius över befattningen, följd år 1914 av dottern Hildur Isabella med samma födelseår som poststationens. Utvecklingen var gynnsam och poststationen höjdes till postexpedition den 1 februari 1946. Vid ingången av 1947 fick dess namn tilläggsiffra 1 samtidigt som poststationen Kallinge 17 inrättades vid flygflottiljen.

Med titeln stationsmästare fick Alma Ingegerd Johansson ta över ansvaret för posten **Kallinge 1**, följd av Vivan Mattsson. I centralbyråkraternas strävan att minska antalet adressenheter kallades postexpeditionen Ronneby 2 från 1974 års ingång. Därmed försvann samhällets identitet enligt pensionärsföreningens uppfattning. En motoffensiv börjande genast för att söka få namnet Kallinge åter men

den fick inte effekt förrän man tänkt om på högsta håll i posten. När man till sist gav med sig, arrangerades namnåtergången så att den inföll på postens 100-årsdag, dvs den 8 juni 1989.

Namnändring

Fr o m 1989-06-08 namnändras
372 02 RONNEBY 2 till 372 02 KALLINGE.
Sista- och förstadagsstämplar kan fås på försändelser som sänds till adress: Postkontoret,
372 02 KALLINGE.

Nu var Monica Mattsson postmästare (som chefstiteln hade ändrats till 1977). Hon hade tillträtt befattningen 1987 efter fem år som postmästare i Nättraby. På jubileumsdagen i Kallinge hade hon enligt ortspressen fullt upp med att stämpla brev med en särskild minnespoststämpel. Filatelister från hela landet samt Tyskland och England hade låtit beställa brev med avtryck av denna.

Karön (Ronneby landsförsamling)

Efter framställning beslöt poststyrelsen att en poststation skulle inrättas med namnet Karön (Diarienummer I b 1913:1018). Poststationen skulle hållas öppen juni-augusti årligen och den öppnades den 1 juni 1913. Badhusföreståndarinnan Anna Abrahamsson blev dess förste föreståndare och hade den uppgiften två säsonger. År 1915 tog hennes kollega Ellen Charlotta Sollbrun över och hade kvar detta ansvar till och med 1942. Vid 1943 års säsong blev källarmästare Nils Osvald Berntson föreståndare. Han behöll uppgiften under tre år. Säsongen 1945 var den sista under vilken poststationen hölls öppen. (Indragningsbeslut av poststyrelsen, diarienummer 1946:I b 1281).

Djupadal / Kallinge station (Ronneby landsförsamling)

Emil Petersson blev ansvarig för posten i Djupadal, när en förenad post- och järnvägsstation öppnades där vid trafikstarten den 8 juni 1889 på en del av kustjärnvägen i Blekinge. Han följdes av Otto Harry Brenberg och från den 13 april 1899 av Hans August Pettersson, som varit föreståndare för poststationen i Märserum under 3½ år. Nu blev chefskapet stabilt för han stannade 24 år i Djupadal, till pensioneringen i april 1923. Olov Kjellgren med nästan lika lång erfarenhet av postarbetet i Ronnebyredd tog över efter Pettersson men blev efter drygt tre år förflyttad till Sölvesborg. Då tog Edvard Gunnar Calmsex över, följd av Nils Nilsson (1941-1944) och Gustav Henrik Easaias Lisén (1944-1949). Den sistnämnde fick byta ut datumstämpeln den 11 juni 1945, då poststationens namn ändrades från Djupadal till **Kallinge station**. Den 1 maj 1949 blev Otto Hjalmar Holm föreståndare men poststationen var redan på upphållningen. Den drogs in den 31 maj 1958.

Kallinge 17 (Ronneby landsförsamling)

I ett brev till poststyrelsen den 8 juni 1946 gjorde chefen för Blekinge Flygflottilj T Rapp framställning om att få en poststation i flottiljens kanslihus, där det redan fanns kassavalv och 50 postfack. Tf postmästaren Torsten Lindh i Ronneby tillstyrkte och fick stöd av postdirektionen i Malmö som bland annat framhöll, att berörda korrespondenter skulle "bli bättre tillgodosedda samtidigt som postexpeditionen i Kallinge skulle komma att erhålla en önskvärd avlastning i sitt arbete". Postdirektionen anförde också att poststationen syntes "i analogi med vad som gäller beträffande vissa postanstalter i Boden böra benämnas Kallinge 17". I Boden fanns vid det tillfället bland annat poststationen Boden 8 (vid regemetet A 8) och poststationen Boden 19. Dessutom hade Boden 25 funnits som en militär enhet under en del av andra världskriget.

Poststyrelsen beslöt att poststationen skulle öppnas med namnet Kallinge 17 den 1 januari 1947. Elisabet Enerby

blev föreståndare. Hon hade varit föreståndare för poststationen Ronnebybrunn under sex månader och dessutom förkovrat sig som vikarie. Hon blev den enda ordinarie föreståndaren för poststationen Kallinge 17. Den drogs in med maj månads utgång 1972 och ersattes med en postväska som expedierades från postkontoret i Ronneby.

Spjälkö (Ronneby landsförsamling)

Vid kommunalstämman med Ronneby landsförsamling den 5 juni 1898 företogs till behandling en ansökan av kustvakten N M Andersson om att få en poststation i **Dragsnäs**. Stämman insåg behovet av en postanstalt också i församlingens södra del och beslöt lämna begärt förord till en ansökan. Något ekonomiskt bidrag ville stämman däremot inte bevilja. Med protokollsutdrag skickades en ansökan som blev föremål för sedvanlig remissbehandling. Postmästare Claes Bothén i Ronneby ansåg att sökandenas krav på bättre ordnad postbefordran var befogade. Han ansåg sig emellertid inte kunna förorda en poststation i Dragsnäs men tillstyrkte en lantbrevbäringslinje. Postinspektionen ansåg i sitt yttrande den 22 december 1898 att frågan om den önskade poststationen inte borde föranleda någon åtgärd. Däremot vann förslaget om lantbrevbärning gillande och poststyrelsen beslöt den 10 januari 1899 att lantbrevbärning med tre turer i veckan skulle anordnas på linjen Ronneby-Risanäs-Saxemara-Spjälkö-Dragsnäs-Skönsvik-Guttamåla. Till lantbrevbärare antogs torparen Otto Fabian Andersson från Guttamåla. Han fick kr 1:50 per tur, vilket motsvarade 58 öre per mil och gav honom 234 kronor om året.

Långt senare blev önskemålen om en poststation tillgodosedda. Den öppnades i **Spjälkö** den 1 mars 1918 (diarienummer I b 1918:814). Amanda Sofia Andersson antogs till föreståndare med 240 kr i årsarvode jämte ett dyrtidstillägg på 60 kr. Hon var i tjänst under nio år men efter hennes avgång vid februari månads slut 1927 kom bytena ganska tätt: Anna Olsson (1927-1929), Hilma Cecilia Andersson

(1929-1933), Vega Bergfeld (1933-1936), Ebba Helga Ingeborg Anderberg (1936-1943), Erik Bertil Gunvar Fransson (1946), Erik Lennart Persson (1947-1948), Per Bertil Löqvist (1948-1949) och Arne Harry Holmkvist (1949-1952). Poststationen ersattes den 1 oktober 1952 med ett postombud. A H Holmkvist fick byta ut poststationens datumstämpel mot en, i vilken gravvynen var RONNEBY POSTOMB 1. Han svarade för postombudet till oktober 1954, varefter John Bertil Sigvard Lindskär tog över (1954-1956), följd av Harry William Vigren (1956-1958). Befattningen som postombud hölls vakant de båda sista åren och verksamheten överfördes på lantbrevbäraren Ronneby-Spjälkö den 1 juni 1960. Det var en modern utbyggnad av det embryo som skapades genom 1899 års linje från Ronneby till Guttamåla.

Härsjön (Ronneby landsförsamling)

En av de poststationer som öppnades i järnvägens byggnader när det blev allmän trafik med tåg mellan Kristianstad och Karlskrona den 8 juni 1889 låg i Härsjön. Där blev August Johansson Melin ansvarig för posten, följd av dessa järnvägsmän: Gustaf Georg Bernhard Sandberg (1895-1901), Frans Gustaf Thörnqvist (1901-1925), Sven Johan Bergström (1925-1933), Sven Villie Osvald Johansson (1933-1936), Hilding Nyberg (1936-1943), Göte Arrhenius (1943-1946), Gunnar Vilhelm Ohlsson (1946-1956) och E Fröjdenlund (1956-1959). Poststationen drogs in med maj månads utgång 1959. Som ett komplement till lantbrevbärningen upprätthölls därefter till och med november 1962 ett postombud med handlanden Svea Ottilia Karolina Petersson som ansvarig. Det hade karaktären av inlämningsställe för dem som inte kunde passa lantbrevbäraren men blev föga utnyttjat.

När poststationen med namnet Härsjön öppnades i Floda socken i Södermanland den 1 april 1909, befarade man att post till Härsjön skulle bli felsorterad. Ett förslag om namnändring (diarienummer Tfk 1909:1257) föranledde dock inte någon åtgärd.

Möljeryd (Ronneby landsförsamling)

Den muntliga traditionen anger riksdagsmannen Persson i Rinkaby som pådrivande för tillkomsten av en poststation i Möljeryd. Han skulle ha vidtalats av sin bror, skolläraren Per Persson, att hos poststyrelsen söka tillstånd för en gångpostlinje mellan Möljeryd och Bredåkra järnvägsstation

Som i många andra fall har det inte gått att finna dokument som bekräftar den muntliga traditionen. De fakta som kommer fram ur bevarade dokument utesluter emellertid inte att de båda bröderna haft kontakt med varandra i frågan. Denna togs upp vid kommunalstämman med Ronneby landsförsamling i gamla prästgården den 17 februari 1895. Protokollets tredje paragraf börjar på följande sätt:

"I en till stämman ingiven skrivelse hade folkskolelära- ren P Persson i Möljeryd m fl anhållit om stämmans förord- dande utlåtande rörande behovet av en poststation i Mölje- ryd, om vars inrättande P Persson m fl ämnade göra ansökan hos generalpoststyrelsen".

Stämman tillstyrkte och protokollet lästes upp i Ronneby kyrka den 24 februari 1895. När Per Persson fullföljde stämmans avsikt var det många möljerydsbor som underteck- nade brevet. Överst på listan stod godsägaren A Lindström i Karlsnäs, där det för övrigt hade funnits en poststation under åren 1874-1876. Den stationen var då ändpunkten för en nyinrättad postföringslinje norrut från Hasselstad. Ur petitionärernas brev hämtas följande:

"Sedan orten nu på senare åren genom anordnandet av ordi- narie högmässogudstjänst här och genom inrättandet av folkbank, anläggning av trämassefabrik m m allt mer blivit ett centrum för Ronneby församlings skogsbygd, så har bristen på ordnad postförbindelse blivit än mera kännbar".

Per Persson erbjöd sig "att sköta poststationen och befordra posten härmellan och Bredåkra tre gånger i veckan för ett årligt arvode av 125 kronor".

Föreståndaren Karl August Nilsson för den förenade post- och järnvägsstationen i Bredåkra, som hade funnits sedan juni 1889, intygade att "en poststation å ifrågavarande plats skulle vara särdeles välkommen". Däremot var post- mästare Nils Gustaf Kraepelin i Ronneby litet lam i sin kommentar:

"Den häröver gående posten till ifrågavarande ort är högst obetydlig och flera å orten boende inkomma ganska ofta till Ronneby i affärer, men som orten ligger ganska långt från staden och från postanstalt så vore det nog bekvämare för de få brevskrivarna om det funnes en post- station därstädes".

Postinspektör Victor Melander i Malmö sände med sin till- styrkan två förslagskontrakt till poststyrelsen. Det ena avsåg poststationen med 50 kr i årlig ersättning och det andra postföring på den nio kilometer långa linjen från Bredåkra tre gånger i veckan för 75 kr om året. I kontrak- ten intogs klausulen att de var bindande för Per Persson till utgången av juni resp december månader 1900.

Per Persson bevakade fatalietiden och fick årsersätt- ningen för poststationen höjd till 75 kr den 1 juli 1900. Emellertid kom bara en fjärdedel av den lönehöjningen honom till godo, för den 1 oktober samma år tog handlanden Karl Alfred Karlsson över poststationen. Litet mer än 12 år senare fick denne årsarvodet höjt till 120 kr. Från den 1 oktober 1910 fick han dessutom en provisionsersättning på 20 kr om året. Den baserades på en schablon efter storleken av den frimärksförsäljning som poststationen hade haft under tiden närmast innan man drog in den procentuella ersättningen till poststationsföreståndare för sålda frimärken.

Under 30 år höll sig Karl Alfred Karlsson kvar som post- stationsföreståndare i Möljeryd. När han avgick i december 1930, hade årslönen stigit till 480 kr, vartill kom ett ålderstillägg på 234 kr, ett expensanslag på 60 kr och ett semesterbidrag på 20 kr. Dessutom hade han oförändrat kvar sitt personliga tilläggsarvode som ersättning för mistad frankoteckensprovision. Enligt gällande regler drogs detta in, när hans efterträdare Carl Henrik Carlsson tog över den 1 december 1930. Denne avgick redan efter tio månader och från den 1 oktober 1931 antecknas handelsbiträdet Agda Maria Carlsson som poststationsföreståndare. Efter 13 år flyttade hon från Möljeryd och den 1 maj 1944 tillträdde Anna Valborg Persson, som kom att bli den sista i raden. Poststationen ersattes nämligen den 1 oktober 1956 med lantbrevbäring i förening med ett postombud. Som sådant anställdes fru Persson med helt andra löneförhållanden än hon haft som poststationsföreståndare. Hon svarade för utläm- ning av post till ett 20-tal hushåll som inte var anslutna till lantbrevbäringslinjen. Rörelsen blev allt mindre omfattande på grund av den förbättrade service som lantbrevbärarewn från Kallinge kunde ge. Med september månads utgång 1963 drogs därför även postombudet in.